

HELEEN SMIT

OP HET VERKEERDE MOMENT

JE RIJDT IN EEN SNEEUWSTORM OVER EEN STIL BOSWEGGETJE.
ER LIGT IETS OP DE WEG. ZOU JIJ STOPPEN?

DE CRIME COMPAGNIE

Vrijdag 19 januari

Ik trapte op de rem en Bram, die losjes op de passagiersstoel hing, schoot naar voren. De gordel voorkwam dat zijn neus het dashboard raakte.

‘Oepsie!’ Zijn stem schalde door de auto en hij raapte de rugzak op die van zijn schoot was gevallen. ‘Waarom staan we stil?’

Ik veegde zijn speeksel van mijn wang. ‘Dáárom.’ De koplampen verlichtten iets op de weg.

Hij volgde mijn hand en tuurde door de voorruit. ‘Het sneeuwt,’ stelde hij verwonderd vast. Alsof dat niet al de hele dag het geval was.

Ik boog over het stuur en tuurde naar de donkere hoop die afstak tegen al het wit. De verleiding om door te rijden was groot. Mijn oude Defender kon er wel langs via de berm, hoewel de sneeuw eventuele obstakels zoals paaltjes bedekte. Maar ik zou nooit zomaar kunnen doorrijden zonder mezelf te hebben vergewist wat de doorgang blokkeerde. Ik schudde de herinnering af aan een andere weg, jaren geleden. Nee, hier lag geen mens.

Ik zette de terreinwagen in z’n vrij en trok de handrem erop. ‘Jij moet in de auto blijven, oké? Kijk me aan, Bram. Heb je me begrepen?’

Hij giechelde en ik betwijfelde of hij zou doen wat ik hem opdroeg. Ik had nog nooit eerder met hem alleen in een auto gezeten. Sterker nog, ik was nog nooit alleen geweest met hem, hoewel ik hem al mijn hele leven kende. Met zijn tweeëndertig

jaar was hij vier jaar ouder dan ik, maar hij functioneerde op het niveau van een vijfjarige.

‘Blijf zitten.’ Ik liet me uit de auto glijden en zakte tot mijn enkels weg in de sneeuw. De wind tilde mijn haar op en ik veegde het uit mijn gezicht terwijl ik de capuchon over mijn hoofd trok. Ik leek wel een hulpdienst vandaag. Eerst liet ik me overhalen om de verstandelijk beperkte broer van mijn ex op te halen van de zorginstelling waar hij woonde, nu trotseerde ik een sneeuwstorm om te kijken wat er voor de auto lag. Niet dat ik iets beters te doen had. Maakte ik me ook nog eens nuttig, zoals mijn vader had gezegd toen hij me op pad stuurde.

De met een dun laagje sneeuw bedekte hoop bewoog en ik deinsde terug. Als het maar geen gewond wild zwijn was. Ik had er nu al spijt van dat ik was uitgestapt. In tegenstelling tot mijn vader kreeg ik niet bepaald een kick van het helpen van anderen. Als hij me niet had overgehaald om Bram te halen, had ik nu met een bord pasta op de bank gezeten om de rest van de avond afleveringen van mijn favoriete serie te kijken.

‘Wat doe je, Sophie?’

Voordat ik hem kon tegenhouden zwalkte Bram in mijn richting.

‘Terug in de auto,’ beval ik. Tevergeefs.

‘Waarom ligt die meneer in de sneeuw?’

Meneer? Ja, ik herkende nu ook de vorm van een menselijk hoofd. Zo gek was die jongen toch nog niet.

‘Hallo! Slaap je?’

Als dat het geval was, had het volume van Brams stem hem nu wel wakker gemaakt. Ik duwde Bram aan de kant en knielde naast de in elkaar gedoken persoon neer. Hij bewoog niet. ‘Meneer? Kunt u mij horen?’

Ik schoof de capuchon van zijn sweater opzij om mijn hand in zijn nek te kunnen leggen en zijn hartslag te checken. Zijn ogen vlogen open toen ik zijn huid aanraakte en ik tuimelde van schrik bijna achterover. De man kwam overeind op zijn knieën. Zijn blote handen steunden in de sneeuw.

‘Sophie brengt mij naar huis, want ik ben jarig. Ga je ook mee?’ Bram drukte zijn neus bijna tegen die van de man aan en ik trok hem weg aan zijn arm.

‘Ga eens aan de kant. Deze meneer is ziek, laat hem maar met rust. Weet je wat, ga maar kijken of er snoepjes in het dashboardkastje liggen.’ Als je Bram ergens blij mee kon maken, dan was het met zoetigheid. Hij banjerde weg en ik richtte me weer tot de man, die me glazig aankeek.

‘Kunt u staan?’ Hij droeg niet meer dan een sweater en een trainingsbroek waar klonten sneeuw aan hingen. Hij moest op z’n minst onderkoeld zijn. Ik deed een poging om overeind te komen en de man mee omhoog te krijgen, maar hij gaf niet mee. ‘Bent u gewond? Zal ik een ziekenwagen bellen?’ Het zou een hele toestand zijn om een ambulance op dit bosweggetje te krijgen. De sneeuwstorm had het verkeer in en om de stad compleet lamgelegd, daarom was ik met mijn terreinwagen over dit afgelegen zandpad gereden. Misschien kon ik die kerel in de auto krijgen en terugrijden naar het tehuis van Bram voor eerste hulp. Maar hoe kreeg ik hem überhaupt overeind als hij daar zelf niet toe in staat was?

Hij klappertandde. Ik moest iets doen. En snel.

‘Ik pak een deken voor u en ik bel 112.’

Ik sprong op en haalde mijn mobiel uit mijn zak. Bram zat in de auto met een vies gezicht te kauwen op een mueslireep die iets te lang in het dashboardkastje had gelegen. Ik ploegde door de sneeuw naar de achterkant van de auto. Met de ene hand hield ik de telefoon tegen mijn oor, met de andere trok ik de achterdeur open. Drie piepjes van laag naar hoog gevolgd door een mechanische vrouwenstem vertelden me dat er geen verbinding tot stand gebracht kon worden.

Natuurlijk. Koos ik voor de verandering eens niet voor de gemakkelijkste weg, iets wat me de laatste tijd vaak werd verweten, werd het me gelijk extra lastig gemaakt.

Ik zette een knie in de achterbak en tastte de bodem af tot ik de deken van de hond had gevonden en klemde die onder mijn

arm. Ondertussen keek ik op het schermpje om de verbinding te checken en gooide de deur dicht. Een gestalte pal erachter liet me schrikken. Even dacht ik dat het Bram was. Tot hij een stap dichterbij zette en zijn hand uitschoot naar de mijne. De man, die net nog halfdood in de sneeuw had gezeten, griste nu de telefoon uit mijn hand en raakte me met zijn schouder. Mijn rug botste tegen het reservewiel op de achterdeur. In het rode schijnsel van de achterlichten blonk iets ter hoogte van mijn middel. Een mes, vlak bij mijn buik. Ik hapte naar adem. O god.

De man wankelde. Zijn bovenlichaam hing tegen het mijne. Er kletterde iets langs de auto naar beneden. Het mes of mijn telefoon? Hij hief zijn arm en hitte golfde door mijn lijf toen het mes omhoogkwam. Het voelde alsof mijn keel werd dichtgeknepen. Ik wilde gillen, maar er kwam niet meer dan een kreun uit mijn mond. Ik kneep mijn ogen dicht en zette me schrap voor de pijn. Maar die bleef uit. Geen steek in mijn nek, geen metaal dat mijn huid openhaalde. Ik opende mijn ogen en zag zijn gezicht heel dichtbij.

‘Je moet me helpen,’ zei hij schor. De vuist waarin het mes zat geklemd steunde tegen de auto, een paar centimeter bij mijn gezicht vandaan.

Ik slikte. ‘Neem mijn auto. De sleutels zitten in het contact.’

Hij schudde langzaam zijn hoofd. ‘Nee. Sorry.’ Het was meer een zucht dan een hardop uitgesproken zin. ‘Ik kan niet...’

Nu pas viel me op dat hij hijgde. Hij leunde tegen me aan. Gewond, verzwakt. Maar te zwaar om hem van me af te kunnen duwen. Ik voelde zijn adem langs mijn wang strijken en rook zijn lichaamsgeur. Er trok een rilling door me heen en ik draaide mijn gezicht weg.

‘Help me,’ fluisterde hij.

‘Neem de auto.’ Mijn stem trilde en zweetdruppels kriebelden in mijn nek.

Een ijskoude, maar welkome windvlaag blies mijn open jas in toen hij zich afzette en me ruimte gaf. Snel deed ik een stap opzij, maar voordat ik weg kon schieten, klemde zijn vingers om

mijn pols. Mijn ogen volgden het mes ter hoogte van mijn middel.

‘Jij gaat mij helpen,’ zei hij.

Goddank dat Bram die mueslireep niet weg kreeg en daar al zijn aandacht op had gevestigd. Hij schoof zonder morren van de passagiersplaats naar de middelste zitting op de voorbank, plaatsmakend voor de man die zich met een van pijn vertrokken gezicht met mijn hulp naar binnen hees. Ik had al door dat hij gewond was aan zijn been toen hij leunend op mij naar de voorkant van de auto was gestrompeld en in het schijnsel van de binnenverlichting zag ik een bloederige, rafelige wond aan de binnenkant van zijn bovenbeen. Huiverend bij de gedachte dat zijn bloed misschien op mijn handen zat, veegde ik ze af aan mijn broek toen hij mij losliet.

‘Je hebt een dokter nodig. Ik kan je naar het ziekenhuis brengen,’ bood ik aan.

Hij schudde zijn hoofd.

‘Waar moet ik dan naartoe rijden?’ Mijn stem schoot omhoog en even ging het door me heen dat ik de deur moest dichtsmijten en heel hard moest wegrennen. Mijn telefoon zat dan wel in zijn zak, maar ik kon op zoek gaan naar een huis in de buurt en de politie alarmeren. Hij kon amper op zijn benen staan en zou me niet achterna komen. Maar de politie zou niet snel ter plaatse zijn. En dan zat Bram daar met die vent. Ik had de laatste tijd al zoveel verprutst, ik zou het mezelf nooit vergeven als hem iets zou overkomen.

‘Stap in. We moeten nú gaan,’ zei hij. Het mes rustte op het been dat niet gewond was. Hij dreigde er niet direct mee, maar de blik in zijn ogen en de verbeterde trek om zijn mond toonden een vastberadenheid die me in beweging zette. Ik gooide het portier dicht en begaf me met een zwaar gevoel in mijn maag naar de bestuurderskant.

De ruitenwissers veegden het laagje sneeuw op de voorruit weg en ik zette de blazers vol aan. Ondanks de diepe sneeuw zet-

te de Defender zich moeiteloos in beweging. Een van de weinige voordelen van deze oude Landrover was dat die me overal kon brengen waar ik heen wilde, onafhankelijk van het weer, maar nu vervloekte ik die eigenschap. Had ik mijn Golfje nog maar gehad, dan was niemand op het idee gekomen dat ik Bram kon ophalen voor zijn verjaardagsfeest bij mijn ex-schoonouders. Maar de Golf was bij Roel achtergebleven toen ik hem verliet, omdat mijn vader kwam aanzetten met dit ‘geschenk’ dat in zijn garage stond weg te roesten. Zonder het goedbedoelde, maar gedrocht van een cadeau had ik nu in een warm huis gezeten en morgen misschien een berichtje zien langskomen van een van mijn collega’s over een bevroren lijk onder een laag sneeuw op een bosweggetje. Nu was ik hard op weg om zelf het onderwerp van een nieuwsbericht te worden.

‘Op!’ Bram overhandigde mij het plasticje van de reep, dat ik in mijn jaszak propte. Hij dook voorover en rukte aan zijn tas die naast de voeten van de man stond. Ik greep de kraag van zijn jas beet en trok hem overeind. ‘Laat je tas maar even staan.’

‘Maar ik moet kijken of...’

‘Nee, Bram. Alles zit erin, je hoeft niet te kijken. Gewoon even blijven zitten, oké?’

‘Okééé!’

Met op elkaar geklemde kaken zoog de man lucht naar binnen toen Bram overeind kwam en tegen zijn been stootte. De Defender had dan wel drie zitplaatsen voorin, erg breed was de bank niet.

Bram leek het mes niet op te merken, of zag er in ieder geval geen dreiging in en daar was ik blij om. Ik had geen idee hoe hij met angst zou omgaan. Vanwege hem deed ik mijn best om me zo gewoon mogelijk te gedragen, maar ik had plakkerige handen en een hartslag van honderdzestig. Dat mes en die ogenschijnlijke kalmte van die man voelden als een tijdbom.

Hij haalde mijn telefoon uit zijn zak. Het scherm lichtte op, maar was vergrendeld. Ik noemde de code voordat hij ernaar kon vragen. ‘Ik had net geen bereik,’ voegde ik eraan toe.

Hij toetste de code in en slaakte een gefrustreerde zucht. ‘Nog steeds niet.’

We kwamen bij een T-splitsing. Het leek hem niet uit te maken waar we heen gingen, dus sloeg ik links af, in de richting van de bewoonde wereld.

‘Hoe heet jij?’ vroeg Bram.

‘Vince.’

‘Ik heet Bram. Ik ben jarig. Daarom krijg ik zo taart, met slagroom. Waar woon jij?’

Ik wilde zeggen dat hij niet tegen hem moest praten, maar de man antwoordde.

‘In de Wittenberg.’

Mijn hart leek een slag te missen.

‘Is dat ook een tehuis?’ vroeg Bram vrolijk verder.

‘Zoiets.’

Ik kneep in het stuur. Ergens in mijn achterhoofd had ik het verband met de Wittenberg al gelegd. Welke andere verklaring kon er zijn voor het feit dat een gewonde man zonder jas met een mes op de weg lag in dit weer, in een gebied waar naast een enkel huis niets anders stond dan een gevangenis?

‘Wie wonen daar dan?’

‘Daar wonen... stoute mensen.’

‘Ben jij ook stout?’

‘Dat vinden sommigen, ja.’

‘Dan krijg jij zeker geen taart als je jarig bent?’

Ik blies de adem die ik ongemerkt had ingehouden langzaam uit. Ik had een voortvluchtige gevangene uit de Wittenberg in mijn auto zitten. Een wanhopige man die niets te verliezen had. Wat kon ik doen om ons te redden, behalve gewoon doen wat hij me opdroeg?

‘Maak je geen zorgen, oké? Er gebeurt jullie niets.’

Ik begreep dat hij het niet langer tegen Bram had en wierp een blik opzij. Met zijn ogen die verrassend helder stonden gaf de man, Vince, me een waarschuwing: er gebeurt niets zolang jij je gedraagt. Mijn wangen gloeiden nog meer dan ze al deden van

de koude wind en ik keek vlug weer voor me. ‘Je kunt mijn auto meenemen,’ zei ik. ‘Laat ons alsjeblieft gaan.’

‘Ik kan niet rijden met dit been. Sorry.’

‘Laat Bram dan gaan. Alsjeblieft. Hij kan ontzettend lastig worden als hij zijn dagelijkse routine niet volgt.’ Mijn stem klonk zelfverzekerder dan ik me voelde.

‘Niet nu. Gewoon doorrijden, oké?’ Het klonk als een vriendelijk verzoek.

Ik haalde diep adem en probeerde me op de weg te concentreren die door de sneeuw niet van de berm was te onderscheiden. Ik wilde niet denken aan wat er kon gebeuren als hij ons niet meer nodig achtte en klampte me vast aan de gedachte dat de bewakers van de Wittenberg en de politie massaal naar hem op zoek zouden zijn. Dan waren ze in de buurt. Bij de volgende kruising sloeg ik de weg in die in de richting van de Wittenberg leidde. Hoe dichterbij, hoe groter de kans op politie.

Terwijl Bram aan een stuk door wauwelde over zijn verjaardagsfeestje, bleef Vince maar op de telefoon kijken. Zijn binnensmondse gevloek maakte duidelijk dat we nog steeds geen bereik hadden. Ik vroeg me af of de lijnen overbezet waren vanwege de sneeuwstorm of dat er een storing was.

‘Hé, jij hebt bloed,’ merkte Bram ineens op. ‘Doet dat zeer?’

‘Laat die meneer maar.’

‘Ga maar naar rechts,’ zei Vince bij het volgende zijweggetje, zodat we precies een rechthoek hadden gereden en we het zandpad weer insloegen waar ik hem had gevonden, het pad dat ik nooit had moeten nemen. Van de Wittenberg vandaan.

Ik slaakte een trillende zucht. Hij had gevoel voor richting. ‘En dan? Je moet me zeggen waar ik heen moet rijden.’

‘Ik weet wat: naar papa!’ Bram stak triomfantelijk zijn wijsvinger in de lucht, liet die eerst voor mijn ogen dansen en bewoog die toen in de richting van de man. ‘Want die is...’

‘Houd je mond.’ Snel pakte ik zijn hand en drukte die naar beneden. Mijn hart klopte in mijn keel en de warmte sloeg door me heen. Maar Bram de mond snoeren was geen gemakkelijke opgave.

‘Mijn papa kan dat maken. Kijk.’ Hij bukte om zijn broeks-
pijp op te stropen. Vince kromp in elkaar toen hij weer een beuk
kreeg.

‘Dat hoeft hij niet te zien. Ga eens recht zitten.’

‘Ja, maar dan kan hij zien hoe papa mijn been beter heeft ge-
maakt.’

Even kneep ik mijn ogen dicht. Bram had het er altijd over
dat hij dokter wilde worden, net als zijn vader. Als kind had hij
zijn been flink opengehaald en hij had zo’n stennis gemaakt op
de eerste hulp dat hij door zijn eigen vader geholpen wilde wor-
den, dat die uiteindelijk van de afdeling cardiologie was gehaald.
Sindsdien liet hij geen gelegenheid voorbijgaan om het litteken
te tonen, als een oorlogswond.

Ik gluurde opzij om Vince’ reactie te peilen. Hij staaarde naar
het dashboard, hij moest wel hebben begrepen dat Brams vader
arts was. Het beangstigde me dat hij niets zei.

‘Ik moet naar een dokter,’ zei hij. ‘Kunnen we naar hem toe?’

Nee. Ik wilde niet nog iemand in gevaar brengen. Zeker niet
mijn ex-schoonvader. Ik kende Pieter Boomkamp en zijn gezin
al mijn hele leven, als goede vriend van mijn vader. Ze hadden
elkaar leren kennen tijdens hun studie medicijnen. Ik had nooit
begrepen waarom ze het zo goed met elkaar konden vinden; hun
karakters lagen zo ver uit elkaar. De vader van Bram en Roel wil-
de onbaatzuchtig mensen helpen, gaf er niet om wat anderen van
hem vonden en was een tikkeltje verstrooid. Mijn vader daaren-
tegen, tja, die was anders.

‘Woont hij in de buurt? Kunnen we naar hem toe?’

Het klonk meer als een verzoek dan een bevel. Wederom haast
vriendelijk. Hij kwam niet op me over als een gestoorde gek – de
Wittenberg was ook geen tbs-kliniek maar een ‘gewone’ peniten-
tiaire inrichting. Dat idee gaf me net voldoende moed om hem
tegen te spreken. ‘Nee. Ik zal je naar de eerste hulp brengen.’

‘Luister, ik wil jullie niets aandoen. Ik heb je alleen even nodig,
oké? Als het bloeden is gestopt, kan ik alleen verder. Breng me bij
hem en je bent zo van me af. Dat beloof ik.’